

قانون‌گذاری در کلاس

نویسنده: فرزانه برزگر، معلم و تسهیلگر

قابل اجرا در پایه‌های چهارم به بالا

یک یا چند جلسه برای قانون‌گذاری وقت بگذارید. در این شیوه به جای اینکه قوانین یک‌طرفه و دستوری باشد به شکل حق و مسئولیت درمی‌آید.

ابتدا در مورد حق و مسئولیت صحبت کنید. مثل اینکه هر کودکی حق دارد درس بخواند، حق دارد بازی کند و... ولی در مقابل حقش مسئولیت‌هایی هم دارد، یعنی اگر می‌خواهد درس بخواند باید برای دستیابی به آن خودش هم تلاش کند. پس از اینکه در مورد معنی و مثال‌های حق و مسئولیت گفتگو کردید از آنان بخواهید حقوق خود را در کلاس بیان کنند. می‌توانید برای ملموس شدن موضوع خودتان با یک مثال شروع کنید. (نمونه‌های زیر را دانش‌آموزان کلاس پنجم بیان کرده‌اند.)

من حق دارم از آموزش با کیفیت برخوردار باشم.
من حق دارم کلاس شاد داشته باشم.
من حق دارم مورد احترام باشم.
من حق دارم در شرایطی درس بخوانم که سالم بمانم.
من حق دارم در شرایط فعلی از طرف معلم و همکلاسی‌هایم درک شوم.

پس از آنکه حقوقشان را روی تخته نوشتید، از آنان بخواهید برای هر حق، مسئولیت‌های خود را بیان کنند. به طور مثال :

مسئولیت	حق
من وظیفه دارم در کلاس مشارکت کنم	من حق دارم از آموزش با کیفیت برخوردار باشم
من وظیفه دارم سرموقع در کلاس حاضر شوم	
من وظیفه دارم نظم کلاس را رعایت کنم ...و	
من وظیفه دارم تکالیفم را در مهلت اعلام شده تحویل دهم.	من حق دارم پس از تحویل تکالیفم بازخورد مناسب بگیرم.
من وظیفه دارم شرایط مدرسه و سختی‌های وضعیت آنلاین را درک کنم.	من حق دارم در شرایط فعلی درک شوم (سختی شرایط آنلاین، بی‌حوصلگی، حضور سالمندان در کنار کودک و...)
من وظیفه دارم شرایط مدرسه و سختی‌های وضعیت آنلاین را درک کنم.	

من وظیفه دارم به حقوق دیگران احترام بگذارم. مثلاً وسط حرف دیگران نپریم.	من حق دارم مورد احترام باشم و دیگران به عقاید، سلیق و حقوق من احترام بگذارند.
من وظیفه دارم به سلیق دیگران احترام بگذارم.	
من وظیفه دارم به عقاید دیگران احترام بگذارم و اگر با عقاید آنان مخالف بودم، مخالفت خود را مودبانه و منطقی بیان کنم.	

فرآیند این طرح درس می‌تواند به صورت گپ‌های کوتاه و با توجه به موضوعاتی که در کلاس پیش می‌آید، در چند جلسه اجرا شود.

در این فرآیند دانش‌آموزان قوانین را نه به دلیل اجبار معلم، بلکه با توجه به حقوق و مسئولیت‌هایشان رعایت می‌کنند و خودشان در کلاس به یکدیگر تذکر می‌دهند. امروزه بسیاری از کودکان به دلیل اینکه تک‌فرزند هستند و توجه بیش از حدی از طرف والدین دریافت می‌کنند، به مسئولیت‌های خود بی‌توجه هستند. در این روش دانش‌آموز متوجه می‌شود برای رسیدن به حقوق خود باید تلاش کند و وظایفی به عهده دارد.

ما معلمان می‌توانیم در مواقعی که دانش‌آموز به وظایفش عمل نمی‌کند، ضمن محترم شمردن حقش به او متذکر شویم که مسئولیتش را درست انجام نداده و به حقوق معلم و دیگر دانش‌آموزان احترام نگذاشته. به طور مثال معلم نمی‌تواند در همه ساعات آنلاین باشد و به دانش‌آموزان بازخورد دهد، در نتیجه وقتی دانش‌آموزی آخر شب تکالیفش را می‌فرستد علاوه بر اینکه به مسئولیت خودش عمل نکرده، به حقوق معلم هم احترام نگذاشته.

اما نکته مهم این است که دانش‌آموز هم می‌تواند از حقوق خود دفاع کند و در صورت نقض آن‌ها، معترض شود و تذکر دهد، همان‌گونه که ما معلمان وظایف دانش‌آموزان را به آنان یادآوری می‌کنیم. لذا بهتر است چگونگی انتقاد کردن و انتقاد شنیدن را در عمل به دانش‌آموزان آموزش دهیم و پایان بعضی از جلسات از آنان درخواست کنیم کلاس را نقد کنند. یکی از روش‌های انتقاد کردن در کلاس، معروف به روش سانديچی است. در این روش نکته منفی بین دو نکته مثبت بیان (ساندویچ) می‌شود. همچنین بهتر است نکته منفی همراه با راه حلی برای رفع آن داده شود. در صورتی که این‌گونه به دانش‌آموزان بازخورد دهیم آنان نیز یاد می‌گیرند به همین شکل کلاس را نقد کنند.

پیوست:

با توجه به اینکه دانش‌آموزان در بحث قانون‌گذاری با حق و مسئولیت آشنا شدند، می‌توانیم در جلسات دیگر زمانی را به موضوع «حق کودکان» اختصاص دهیم و هر جلسه درباره یکی از حقوق آموزش رایگان، بازی، تفریح و آرامش، داشتن تابعیت و.... با دانش‌آموزان گفتگو کنیم و مسئولیت‌های خودمان را در برابر هر یک از حقوق در بیاوریم. برای آشنایی بیشتر با حقوق کودکان می‌توان «[پیمان نامه حقوق کودک](#)» مراجعه کرد.

اطلاعات تماس:

@baztabschool

@baztabschool

ایمیل:

info@baztabschool.ir

وبسایت: baztabschool.ir